

Dzimumu līdztiesības nodrošināšana – prakse un izaicinājumi

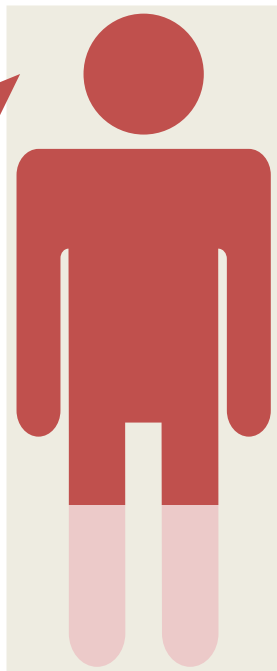
Agnese Gaile

Labklājības ministrijas Sociālās politikas
attīstības un plānošanas departaments

Sieviešu un vīriešu skaits Latvijā, 2023. gada sākums

46,3%

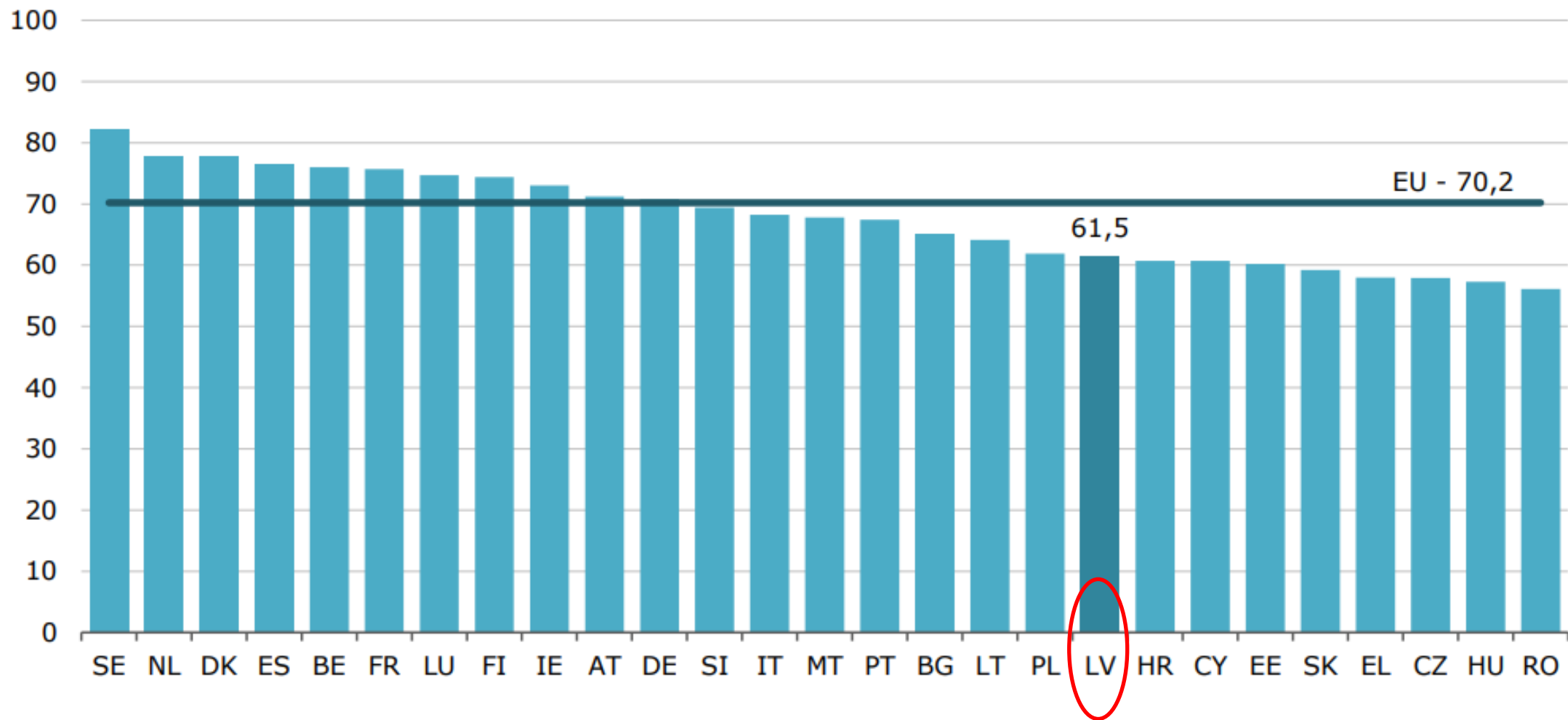
Līdz 43 gadiem vīriešu ir
vairāk nekā sievietes

53,7%

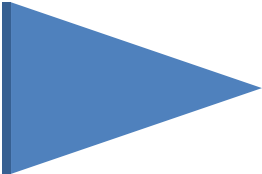
Dzimušo bērnu skaitā
meiteņu vienmēr ir mazāk
nekā zēnu

Dzimumu līdztiesības indekss Latvijā un ES valstīs 2023.gadā

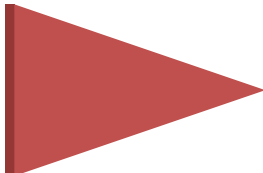

Dzimumu līdztiesība

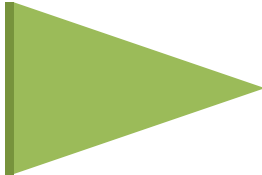
«De jure» un «De facto» līdztiesība

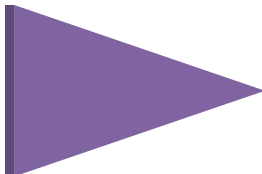
sievietēm un
vīriešiem ir
noteiktas
vienlīdzīgas
iespējas un
tiesības

līdztiesība
nenozīmē
sieviešu un
vīriešu
vienādošanu

vīriešu un
sieviešu loma
sabiedrības
attīstībā tiek
atzīta par
līdzvērtīgu

vīriešu un
sieviešu
ieguldījums
sabiedrības labā
un viņu
problēmas tiek
uztvertas kā
līdzvērtīgas un
vienlīdz svarīgas

Kas ir ar dzimumu saistīti stereotipi?

vispārinātu, vienkāršotu un neelastīgu pieņēmumu kopums par indivīdu vai grupu

stereotipizācija var ierobežot meiteņu un zēnu, sieviešu un vīriešu spēju pilnveidi, kā arī viņu izglītības un profesionālo pieredzi un dzīves iespējas kopumā

Cik izplatīti ir ar dzimumu saistīti stereotipi?

ANO Attīstības programmas pētījums “Dzimumu sociālo normu indekss” (2020):

- ✓ Vairāk nekā puse no cilvēkiem uzskata, ka vīrieši ir labāki līderi
- ✓ 40% aptaujāto domā, ka vīrieši labāk vada biznesu
- ✓ 28% no visiem aptaujātajiem (t. sk. sievietes) uzskata, ka vīram ir pieļaujams sist sievu
- ✓ 50% aptaujāto vīriešu uzskata, ka vīriešiem uz konkrētu darba pozīciju vajadzētu būt vairāk tiesībām nekā sievietēm

Stereotipi Latvijā

- ✓ joprojām dzīvi ir aizspriedumi par vīriešu iesaisti rūpēs par bērniem gan no sabiedrības puses, gan darba devējiem
- ✓ vīrieši biežāk nekā sievietes piešķir sev lielāko lomu politiskajā sfērā, kā arī darba un naudas pelnīšanas jomā
- ✓ sievietes biežāk sastopas ar aizspriedumiem /stereotipiem biznesā, netiek uztvertas tikpat nopietni kā vīrieši

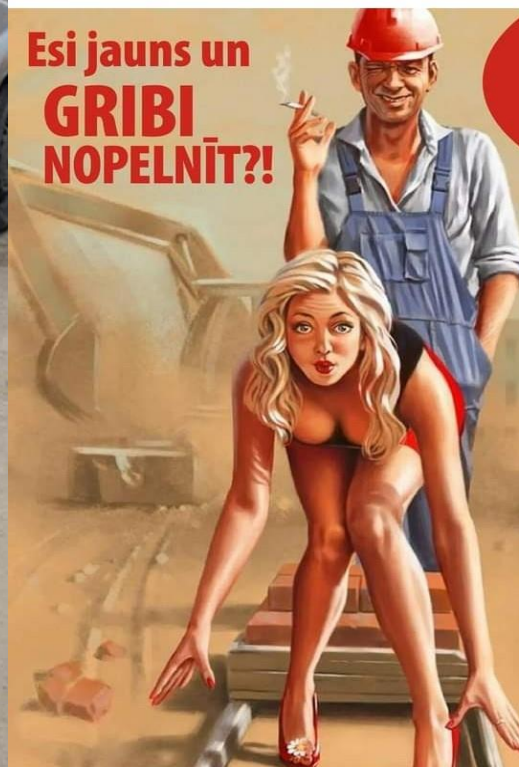

Būvuzņēmums Restaurators is at
Būvuzņēmums Restaurators.

1h • Rīga, Latvia • 🌐

Aicinām uzņēmīgus jauniešus un jaunietales palīgdarbos vasarā restaurācijas nozarē. Interesentus lūdzam pieteikties pa tālruni +371 24116161 (darba laikā) vai rakstīt uz e-pastu: info@restaurators.lv | [#teirdarbs](#) [#darbs](#) [#vasarasdarbs](#) [#prakse](#)

**Esi jauns un
GRIBI
NOPELNĪT?!**

**Nāc arī TU!
"STUMT KĒRRU"...**

**Aicinām uzņēmīgus
jauniešus un jaunietales
vasaras darbā
RESTAURĀCIJAS
NOZARĒ...**

**ZVANI UZREIZ!
+371 24116161**

vai raksti mums:

elkor.lv
Sponsored**TĒRĒ VĪRA
KREDĪTKARTI**

Ienāc pēc sava

elkor.lv

Shop Now

Vai Jūsu **BALONI** ir uzpildīti?

GōzeLV
www.gazes.lv**REPUTĀCIJA IR
MŪSU GADSIMTA DEGVIELA.**

**"Es nekad
nevilkšu
rozā!"**

Pirms kļuvu par tēvu

Tu mainies. Automašīnas arī.
Iepazīsti Volkswagen elektroauto!

nekadnesakinekad.lv

Pasākumu ietekme uz sievietēm un vīriešiem

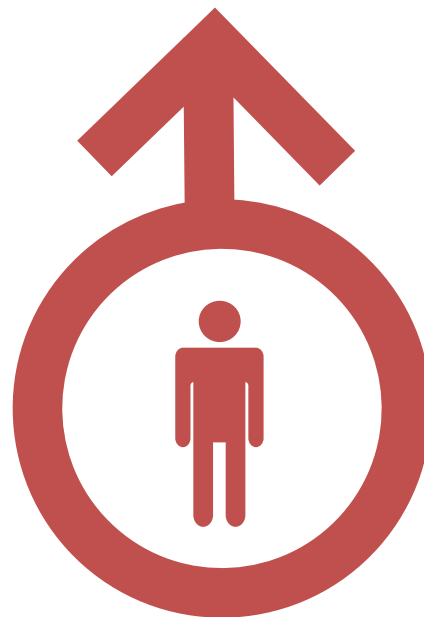
tieša

Nosakot piekļuvi resursiem,
informācijai, darbavietai,
mācībām, pakalpojumam

netieša

Nosakot priekšnoteikumus
uzņēmumu
kvalificēšanas procedūrai,
objektu vides kvalitātei,
stimuli un atbalsts
konkrētiem projektiem

IZGLĪTĪBA

- ◆ izteikta dzimumu segregācija profesionālās un augstākās izglītības studiju programmās
- ◆ zemas digitālās prasmes gan sievietēm, gan vīriešiem
- ◆ mūžizglītībā sieviešu un vīriešu iesaiste ir salīdzinoši zema, bet vīriešiem (6,6%) tā ir izteikti zemāka nekā sievietēm (12,5%)
- ◆ 40,6 % sieviešu un 25,4 % vīriešu (15–74 gadu vecumā) bija augstākā izglītība

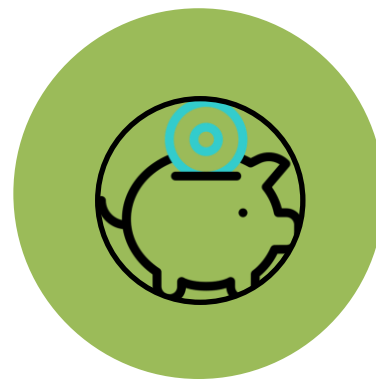
NODARBINĀTĪBA

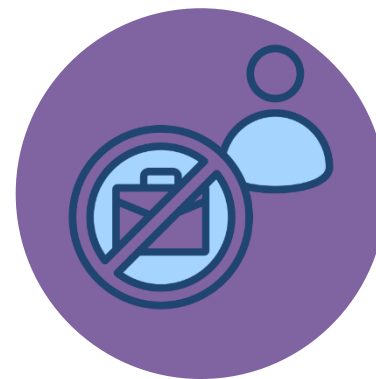
- sievietēm un vīriešiem ar augstāko izglītību nodarbinātības līmenis ir augstāks nekā ar pamatzglītību vai vidējo izglītību

- palielinoties bērnu skaitam ģimenē, sieviešu nodarbinātība samazinās

- sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirības veido 17.1%

- reģistrētais bezdarba līmenis vīriešiem ir augstāks nekā sievietēm (īpaši ilgstošs bezdarbs)

UZŅĒMĒJDARBĪBA

Latvijā ir augstākais sieviešu izgudrotāju īpatsvars Eiropas Patentu iestādes dalībvalstu vidū – 30,6% (ES – 13,2%)

sieviešu īpatsvars uzņēmumu vadībā veido līdz 33%

2021. gadā 23% jaunuzņēmumu vismaz viens no īpašniekiem bija sieviete, bet 7% jaunuzņēmumu – visi īpašnieki bija sievietes

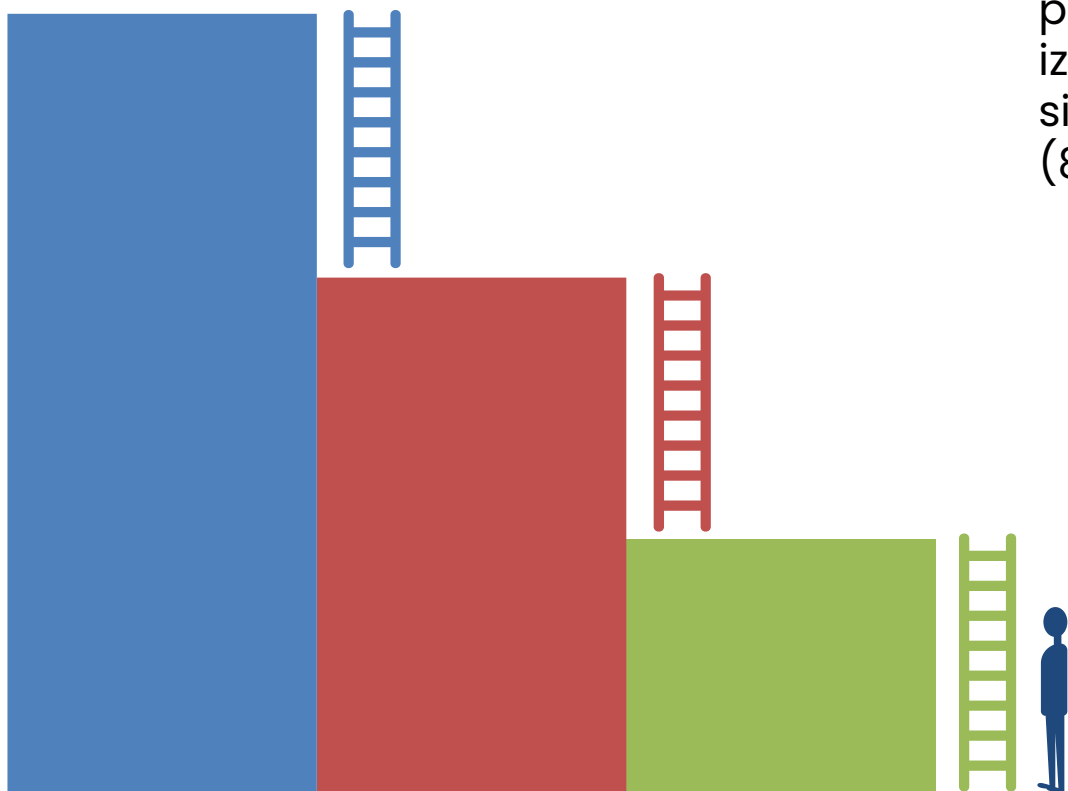
izaicinājums ir sākuma kapitāls un uzņēmuma noturība ilgtermiņā

lielākais īpatsvars uzņēmumu pārvaldībā ir sievietes 50 – 69 gadu vecumā

DARBA UN PRIVĀTĀS DZĪVES SASKAŅOŠANA

- bērna kopšanas atvaļinājumu pārsvarā izmanto sievietes (83%)

- aizspriedumi par vīriešu iesaisti rūpēs par bērniem gan no sabiedrības puses, gan darba devējiem

- pabalstu slima bērna kopšanai pārsvarā izmanto sievietes (68,1%), vienlaikus ar katru gadu pieaug arī vīriešu (31,9%) īpatsvars

- iedzīvotāju kopumā ir apmierināti ar darba un privātās dzīves saskaņošanu, taču izaicinājumi ir mājsaimniecībās, kurās ir nepilngadīgi bērni

VESELĪBA

- paredzamais mūža ilgums sievietēm ir gandrīz par 10 gadiem ilgāks nekā vīriešiem
- savu veselību kā labu un ļoti labu novērtēja 56 % vīriešu un 45,7 % sieviešu, vienlaikus vīrieši retāk apmeklē ārstu un veic profilaktiskas pārbaudes
- 62,4 % vīriešu vecumā no 16 gadiem bija liekais svars vai aptaukošanās, kamēr starp šī vecuma sievietēm šis īpatsvars bija mazāks – 56,7 %
- vīrieši biežāk nekā sievietes mirst no ārējiem nāves cēloņiem

VARDARBĪBA

- katra trešā sieviete Latvijā ir cietusi no vardarbības, kura visbiežāk izpaužas no esošā vai bijušā partnera
- Latvijā ir salīdzinoši augsta tolerance pret vardarbību ģimenē, ar tendenci nedaudz mazināties

- sievietes pamatā cieš no atkārtotas vardarbības no savu partneru puses, kā arī biežāk norāda uz paliekošām fiziskām sekām
- jaunieši ir atvērtāki un elastīgāki un runā par piedzīvoto vai redzēto vardarbību

- vardarbību kā pieņemamu uztver vecāki cilvēki

- arvien biežāk no vardarbības ģimenē cieš seniori

Organizācijas, kas var sniegt konsultācijas par dzimumu līdztiesības jautājumiem

- Biedrība “Centrs Marta”
- Biedrība Sieviešu sadarbības tīkls
- Biedrība “Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts”

Seksuālā orientācija – nediskriminācija un ieciētības veicināšana

Seksuālā orientācija

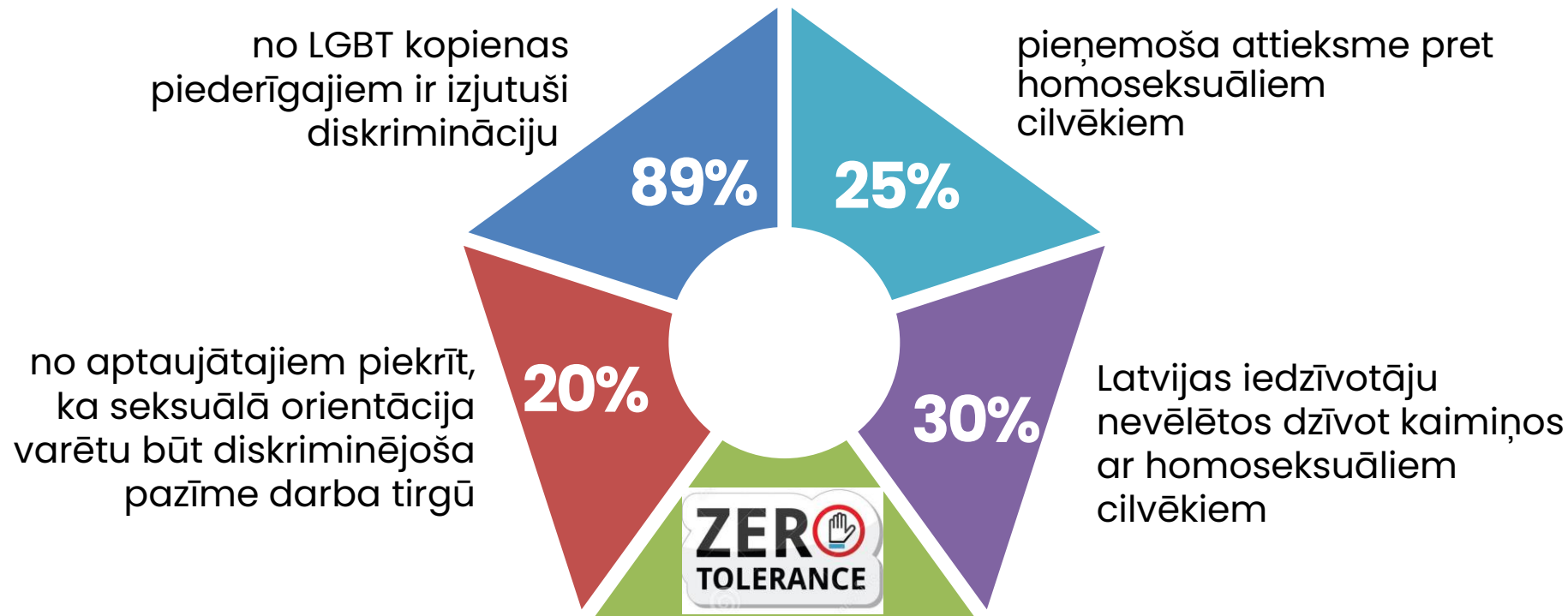
- attiecas uz cilvēka emocionālo, romantisko un seksuālo pieķeršanos pret sava dzimuma personu
- skar indivīda tiesības uz privātumu, kuras ir garantētas starptautiskajās, Eiropas Savienības un valstu cilvēktiesībās

Homofobija

- nepamatotas bailes, nenovērtēšana, diskriminācija vai naidīgums pret cilvēkiem, kuri identificē sevi kā homoseksuālus
- var ietvert negatīvas attieksmes, aizspriedumus, vardarbību vai ierobežojošu likumdošanu pret šīs kopienas locekļiem

SABIEDRĪBAS ATTIEKSME

NEDISKRIMINĀCIJA

Iekļaujoša sabiedrība

sabiedrības
izglītošana, stereotipu,
aizspriedumu
mazināšana

Dažādības veicināšana

iekļaujošas darba
vides veicināšana,
darba devēju
izglītošana

Tiesiskā aizsardzība

tiesiskās aizsardzības
pret naida runu un naida
noziedzumiem, kas balstīti
uz aizspriedumiem
pilnveidošana

Partnerības nostiprināšana

no 2024.gada 1.jūlija
divu pilngadīgu
personu attiecības tiks
juridiski aizsargātas

Organizācijas, kas var sniegt konsultācijas par cilvēku ar citu seksuālo orientāciju aizsardzības jautājumiem

- Biedrība LGBT un viņu draugu apvienība MOZAĪKA
- Latvijas Cilvēktiesību centrs

**PALDIES par
Jūsu
uzmanību!**

Jautājumus lūdzu ierakstīt
tērzētavā vai uzdot semināra
noslēgumā